

PRÁVO

Pro mnohé podnikatele bude povinné mít tzv. pověřence pro ochranu osobních údajů. Očekává se, že během následujících měsíců počet pověřenců vyšplhá až na několik desítek tisíc. S ohledem na to, že mnozí podnikatelé zvažují jeho ustanovení dobrovolně, bude jejich počet ještě vyšší.

Pověřenec ochrany osobních údajů pro firmy

Od účinnosti GDPR (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů) bude pro mnohé podnikatele povinné mít tzv. pověřence pro ochranu osobních údajů. Tedy osobu, která bude monitorovat soulad mechanismu zpracování osobních údajů s novým nařízením (shromažďovat osobní údaje, analyzovat mechanismus zpracování, prověřovat právní soulad, doporučovat správné a efektivní postupy, školit zaměstnance podnikatele) a bude zároveň fungovat jako kontaktní osoba pro Úřad pro ochranu osobních údajů a také pro subjekty údajů, které se na ni budou moci

obracet se svými stížnostmi a podmínkami.

V první řadě je potřeba upřesnit, že koncept pověřence není žádnou zásadní novinkou, byl zaveden již **směrnicí 95/46/ES**, která ale jmenování pověřence povinně nevyžadovala. Proto se tato praxe rozvíjela pouze v některých členských státech, ale nikoliv u nás.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů má být obecně jakýmsi středobodem ochrany osobních údajů. Osobou, která bude mít zásadní informace o všech mechanismech zpracování osobních údajů a bude zajišťovat informovanost všech stran, které s osobními údaji přijdou do kontaktu, a to včetně dozorového orgánu. Nutno zdůraznit, že hlavní odpovědnost za dodr-

žování nařízení bude mít však vždy správce.

V praxi se často setkáváme s otázkami, které zbrusu nový institut provázejí, přičemž na mnohé existují jasné odpovědi. Některé z nich rozebíráme níže.

U KOHO JE POVĚŘENEC POVINNĚ?

Nařízení upravuje tři případy, kdy je jmenování pověřence povinné:

■ 1. pokud zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt, s výjimkou soudů jednajících v rámci svých soudních pravomocí (sem patří také úkoly ve veřejném zájmu plněné fyzickými či právníckými osobami odlišnými od veřejných orgánů – například veřejná doprava, veřejnoprávní vysílání);

■ 2. pokud hlavní činnosti správce nebo zpracovatele spočívají v operacích zpracování, které kvůli své povaze, svému rozsahu nebo svým účelům vyžadují rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů údajů (například nemocnice, soukromé bezpečnostní agentury);

■ 3. pokud hlavní činnosti správce nebo zpracovatele spočívají v rozsáhlém zpracování zvláštních kategorií údajů uvedených v článku 9 (údaje o rasovém či etnickém původu, politických názorech, zdravotním stavu, biometrické údaje apod.) a osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů (například pojišťovny, banky, poskytovatelé telefonních a internetových služeb).

Je na zvážení každého podnikatele, zda svůj mechanismus zpracování podřadí pod některý z výše uvedených bodů, nebo jej vyhodnotí tak, že do této povinnosti nespadá. Ať zvolí kteroukoliv z variant, bude ji muset důkladně objasnit v rámci interní analýzy (v interním dokumentu či stanovisku), kterou vypracuje.

CHYBÍ ZKUŠENOSTI Z PRAXE

S ohledem na to, že v tuto chvíli nejsou k dispozici žádné případy z praxe, podle nichž by se jednotliví podnikatelé mohli řídit, doporučuje nařízení pověřence jmenovat dobrovolně. Případně najmout konzultanta nebo určit vhodného zaměstnance, který se bude ochranou osobních údajů zabývat. Rozdíl lze poté spatřovat v tom, že pokud se podnikatel rozhodne jmenovat osobu, kterou označí jako pověřence, podléhá její jmenování, postavení a úkoly přesným pravidlům stanoveným v nařízení, stejně jako kdyby byla jmenována povinně.

Kdežto u konzultanta či zaměstnance, který nebude mít status pověřence, se lze od těchto pravidel odchýlit, což může být mnohdy i praktické. Je třeba doplnit, že pro všechny zaměstnance podnikatele a i navenek vůči subjektům údajů či dozorovému orgánu musí být zřejmé, zda daná osoba je pověřencem, či nikoliv.

PŘEDPOKLADY PRO VÝKON FUNKCE POVĚŘENCE

Kvalifikační předpoklady pro výkon této funkce zatím nejsou zákonem ani nařízením jednoznačně

stanoveny. Pověřenec může být zaměstnanec podnikatele, ale i jakýkoliv konzultant-externista, a to i jednotlivec či společnost. Nařízení připouští i variantu, v jejímž rámci dovoluje skupině podniků jmenovat si jednoho pověřence dohromady, a to za předpokladu, že bude snadno dosažitelný z každého podniku, a to jak pro subjekty údajů, tak pro dozorový úřad.

POŽADAVKY NA POVĚŘENCE

Osoba pověřence by měla disponovat expertními znalostmi z oblasti práva a praxe ochrany osobních údajů a zároveň odbornými znalostmi informačních systémů a bezpečnosti dat. Každý podnikatel by tak měl pečlivě uvážit, koho si jako pověřence jmenuje, aby byl s ohledem na citlivost, složitost a množství zpracovávaných dat profesně způsobilý důkladně plnit své úkoly vyplývající z nařízení. Aktuálně existuje několik soukromých školicích center, která připravují pověřence na první ostrou fázi účinnosti nařízení. Do budoucna lze očekávat, že ministerstvo akredituje konkrétní instituce a určí pro školení pověřenců ustálené požadavky.

Kromě nároků na odbornost pověřenců klade nařízení důraz na odpovědnost podnikatele, který musí pověřence náležitě a včas zapojit do veškerých záležitostí souvisejících s ochranou osobních údajů. To v praxi znamená, že pověřenec musí perfektně znát prostředí podnikatele, mít k dispozici dostatečné zdroje k plnění svých úkolů a musí mu být umožněn komplexní přístup k osobním údajům a k veškerým operacím zpracování. To znamená, že je pověřenec přítomen schůzím vyššího managementu a účastní se konzultací předcházejících jakýmkoliv rozhodnutím s dopadem na sféru osobních údajů. Podnikatel si k tomu sám může vytvořit interní dokument, v němž popíše konkrétní případy, v jejichž rámci bude účast pověřence nutná.

NEZÁVISLÉ POSTAVENÍ POVĚŘENCE

Dále je třeba zdůraznit, že pověřenci by mělo být ponecháno nezávislé postavení. Podnikatel by mu neměl dávat žádné pokyny v souvislosti s plněním jeho úkolů a neměl by ho za výkon jeho funkce propustit ani

Vybírejte pečlivě, protože pověřenec má pro podnikatele v mnoha případech klíčový význam.

sankcionovat. Tato ochrana nevylučuje sankce za neplnění vzájemných smluvních povinností. Nesmějí být ale jakkoliv propojené s výkonem úkolů pověřence, tedy týkající se otázek, jak prošetřovat stížnosti, jakého výsledku se má dosáhnout, zda konzultovat dozorový úřad apod. S tím souvisí i riziko střetu zájmů, na které musí dát podnikatel zejména u pověřenců-zaměstnanců pozor. Pověřenec sice může současně plnit i jiné úkoly a povinnosti nesouvisející s ochranou osobních údajů, avšak žádné z nich nesmí vést ke střetu zájmů s jeho funkcí pověřence. V konfliktním postavení s výkonem funkce pověřence by se mohly nacházet pozice jako např. finanční ředitel, pracovník IT, personalista a další.

HLAVNÍ POVINNOSTI POVĚŘENCE

Hlavním úkolem pověřence je monitorování souladu zpracování osobních údajů s nařízením a s dalšími relevantními předpisy. A s koncepcemi správce nebo zpracovatele v oblasti ochrany osobních údajů, a to včetně rozdělení odpovědnosti a odborné přípravy pracovníků zapojených do operací zpracování a souvisejících auditů.

Pověřenec dává komplexní informace a konzultace správcům nebo zpracovatelům a zaměstnancům, kteří provádějí zpracování, a poskytuje poradenství, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu osobních údajů. To vše činí s patřičným ohledem na riziko spojené s operacemi zpracování a za současněho přihlížení k povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování. O všech činnostech vede pověřenec záznamy, za něž odpovídá.

Kromě toho pověřenec aktivně spolupracuje s dozorovým úřadem, a to ve všech záležitostech týkajících se zpracování včetně konzultací, a zároveň působí jako kontaktní místo pro subjekty údajů, přičemž jeho kontaktní údaje jako e-mail a telefon musí být pro subjekty údajů veřejně dostupné.

Vybírejte pečlivě, protože pověřenec má pro podnikatele v mnoha případech klíčový význam. Doporučujeme tedy individuálně a pečlivě vyhodnotit náročnost úkolů pověřence u konkrétního podnikatele a nepodcenit výběr vhodné osoby pro tuto funkci. ■